

De nieuwe norm:

In 2011 krijgt een alleenstaande AOW'er € 1.067,47 en krijgen samenwonende AOW'ers ieder € 743,60 bruto per maand, exclusief vakantietoeslag. Voor veel mensen is dit onvoldoende om in hun levensonderhoud te voorzien. Voordat het zover is, willen ze daarom graag weten hoe hoog hun aanvullend pensioen is. In het verleden viel dat nog wel uit te rekenen. Veel pensioenregelingen waren immers gebaseerd op 70% van het laatstverdiende loon, op te bouwen in veertig jaar. Maar die regelingen zijn inmiddels grotendeels vervangen door middel-loonregelingen en premieovereenkomsten. Bij zo'n regeling is het stukken moeilijker te bepalen welk pensioen je zult ontvangen, mede vanwege diverse ingebouwde onzekerheden.

Volgens de commissie-Goudswaard zit er nauwelijks meer rek in de pensioenpremies. Dat betekent dat de pensioenambitie moet worden verlaagd of dat er een hoger risico wordt geaccepteerd. Daar moet dan wel nadrukkelijk en transparant over worden gecommuniceerd. Intussen hebben de sociale partners in het voorjaar van 2010 een pensioenakkoord gesloten, waarin de contouren van het nieuwe pensioencontract worden beschreven. Daar is in dit blad al menig artikel en column aan gewijd geweest.

Roel Veugelers
Mr. R.J.G. Veugelers
is advocaat bij
Veugelers Advocatuur

Het pensioenakkoord geeft twee opties, het zogenoemde combicontract en het volkomen flexibele (reële) contract. Het combicontract heeft een schil met een lagere opbouw die een grote mate van nominale zekerheid biedt, plus een tweede, resultaatsafhankelijke schil. Daardoor kiest men in feite voor ofwel een nominale garantie (combicontract), ofwel een reële ambitie (het flexibele reële contract). Die keuze kan worden vergeleken met een halfvolle boodschappentas, waarin een aantal noodzakelijke producten zit (nominale garantie), of een volle boodschappentas, waarbij de kans bestaat dat er wat lege verpakkingen tussen zitten (reële ambitie). Ik begrijp dat garanties geld kosten. Daarom zul je gemiddeld gezien beter af zijn met de volle boodschappentas. De meeste pensioenen in Nederland zijn echter klein. De meeste mensen hebben daarom sowieso slechts een halfvolle boodschappentas. Hoe blij ben je dan als zich daarin ook nog enige lege verpakkingen bevinden?

Ik ben van mening dat bij kleine pensioenen financiële schokken in de markt niet voor rekening van de pensioengerechtigden mogen komen. Bij die lage pensioenen heeft de pensioengerechtigde zijn pensioen nodig om in zijn dagelijks onderhoud te voorzien. Een werknemer met een vooruitzicht op een pensioen van € 700 (exclusief AOW) per maand kan zich niet veroorloven dat dit pensioen uiteindelijk € 600 per maand bedraagt. Werkgevers en pensioenfondsen dienen de essentie van pensioen, namelijk het zorg dragen voor een aanvaardbaar inkomen na pensionering, niet uit het oog te verliezen. Ik ben daarom een voorstander van het combicontract, waarbij de harde kern bestaat uit een pensioen van 70% van het modaal inkomen. Daarmee zorgen overheid, werkgevers en pensioenfondsen voor een redelijke basisvoorziening na de pensioenleeftijd. Het modaal inkomen bedraagt in 2011 ongeveer € 33.000 per jaar; 70% hiervan is ongeveer € 23.000. Dat is ruim € 1900 per maand. Als daarbij de franchise wordt gebaseerd op de AOW voor alleenstaanden, gaat het om een aanvullend pensioen van ruim € 10.000 per jaar, oftewel ruim € 850 per maand. Wordt de franchise gebaseerd op tweemaal de AOW voor een gehuwde, dan bedraagt het aanvullend pensioen zelfs nog maar ruim € 5000. Het gaat derhalve om relatief kleine pensioenen,

70% modaal +

maar die geven de pensioengerechtigden wel de benodigde zekerheid en daarop mag niet worden beknipt.

Aan de norm van 70% modaal kan bijvoorbeeld uitvoering worden gegeven door uit te gaan van een eindloonregeling met een maximum pensioengevend salaris dat gelijk is aan het modaal inkomen. Jaarlijks dient dit maximum te worden aangepast. En om de koopkracht van dit pensioen daadwerkelijk te garanderen, dient het na de pensioendatum te worden geïndexeerd. Meest ideaal zou een onvoorwaardelijke indexatie zijn, bijvoorbeeld dezelfde als voor de AOW. Nogmaals, het gaat om relatief kleine pensioenen. Daarom zullen zowel de backserviceverplichtingen als de kosten van indexatie beperkt zijn.

Bij 70% modaal speelt de AOW als basispensioenvoorziening een grote rol. Daarom dient dit model aan te sluiten op de AOW. Met andere woorden, het pensioen wordt uitgekeerd vanaf het moment waarop de pensioengerechtigde recht heeft op een AOW-uitkering. Het lijkt mij aanvaardbaar dat de pensioengerechtigde een deel van het langlevensrisico deelt, door pas aanspraak op dit pensioen te kunnen maken bij het bereiken van de (verschuivende) AOW-leeftijd. Dit sluit ook aan op recent onderzoek van De Nederlandsche Bank, waaruit blijkt dat werknemers de voorkeur geven aan een contract met zekerheid, maar wel bereid zijn om akkoord te gaan met een aanpassing van de pensioenleeftijd.

Een aanzienlijke groep mensen verdient meer dan modaal. Hoe moet daarmee worden omgegaan? 70% modaal zorgt voor een basisinkomen na pensioenering. Daardoor kan voor het inkomen dat boven modaal ligt, een meer risicovolle regeling worden getroffen. Daarbij kan de werkgever de kosten voor dat deel nadrukkelijk maximaliseren. Hij kan bijvoorbeeld voor dat meerdere inkomen een premieovereenkomst met de werknemer afsluiten. Het plusteken in de titel heeft betrekking op een dergelijke aanvullende regeling.

Boeijen, Kortleve en Tamerus stellen in het eerste artikel van hun drieluik in dit blad: 'hard plus zacht is zacht'.¹ Daar ben ik het niet mee eens. Ik denk dat pensioengerechtigden behoefte hebben aan duidelijkheid en een stukje financiële zekerheid, zoals ook

Emilie Schols dat in haar column in FD Selections van 27 december 2010 betoogt en zoals dat ook blijkt uit het recente onderzoek van De Nederlandsche Bank. Welnu, 70% modaal biedt een stukje duidelijkheid en zekerheid. De 'plus' kan dan met wat minder zekerheden worden omgeven.

Een zekerheidsbasis van 70% modaal met een aanvullende plus heeft een aantal voordelen:

- de pensioenambitie en verwachting is voor deelnemers weer duidelijk: er is een inkomensgarantie tot 70% modaal en met de pensioenopbouw daarboven wordt risico gelopen;
- de basis is waardevast, doordat het modaal inkomen jaarlijks toeneemt;
- de kosten kunnen beperkt blijven. Weliswaar worden harde garanties gegeven – en dat kost uiteraard geld – maar het gaat slechts om kleine pensioenen, omdat binnen 70% modaal de binnenkort welvaartsvaste AOW in feite de grootste component vormt.

Tot slot verwacht ik dat ook de kans op kostenstijging bij dit model binnen de perken blijft. Vanwege de waarde vaste basis zal de premie relatief wat hoger zijn, maar doordat het nog steeds om kleine pensioenen gaat, is ook dat waarschijnlijk te overzien. Voor dit gedeelte van het pensioen moeten pensioenuitvoerders uiteraard kiezen voor de meest veilige vorm van beleggen. Met betrekking tot het gedeelte daarboven kan juist wel risico worden gelopen. De werknemers moeten hiervan bewust worden gemaakt, alsook van het feit dat de werkgever bij tegenvallende resultaten geen extra premie hoeft te storten.

Kortom, als ik moet kiezen tussen een van de pensioencontracten uit het pensioenakkoord van de sociale partners, geef ik verre de voorkeur aan het combicontract. Ik ben benieuwd hoe dat in de praktijk zal worden ingevuld en of de sociale partners en pensioenuitvoerders voldoende oog zullen houden voor de belangen van de pensioengerechtigden met een klein pensioen. ●

¹ Boeijen, Kortleve en Tamerus, Pensioengaranties: wat koopt de deelnemer daarvoor?, Pensioen Magazine nr. 10, 2010.